

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.697/2015/6.

A tanács tagjai: Dr. Zanathy János
a tanács elnöke
Dr. Farkas Katalin
előadó bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Kókai Gábor ügyvéd

Az alperes: HM Védelemgazdasági Hivatal

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat bírósági
felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

2.M.4912/2012/58.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.4912/2012/58. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg alperesnek 15 napon belül 50.000 (ötvenezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2009. augusztusától szolgált Afganisztánban. 2011. év elején vérnyomás- és szédülésproblémái kivizsgálását követően a felperes ismételten Afganisztánban teljesített szolgálatot 2011. novemberéig. A felperes fejfájás, kézzsibbadás, kézügyetlenség

miatt fordult panasszal a ... tábori orvoshoz, aki alagút betegségekre gondolván kezelte a felperest. A felperes állapota nem javult, a tünetek nem múltak el, sőt rosszabbodtak, ezért 2011. november 26-án a kórházba szállították, ahol november 27-én egy korábban lezajlott, illetve egy folyamatban lévő agyi infarktust diagnosztizáltak. A diagnózis felállítását követően megkezdődött a felperes kezelése, majd repülővel Magyarországra szállították a Honvéd Kórházba.

- [2] A Magyar Honvéd Kórház Felülvizsgáló Intézete (FÜV Bizottság) 2012. február 8-án kelt elsőfokú döntésével a felperest katonai szolgálatra alkalmatlannak minősítette azzal, hogy „a betegség (sérülés) szolgálati kötelmekkel nem összefüggő”, az orvosi szakértői bizottság véleménye szerint a felperes össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke 36%-os, melyből baleseti-foglalkozási betegségi eredetű egészségkárosodás nem volt megállapítható.
- [3] A Honvédelmi Minisztérium Közgazdasági és Pénzügyi Hivatala a 2012. március 8. napján kelt 45025/14. nyilvántartási számú határozatával a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis állományában hivatásos szolgálatot teljesített felperes 2012. január 30. napján megállapított betegségét - amely a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal budapesti elsőfokú szakértői bizottság ... számú szakvéleménye szerint 36%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodást jelent - szolgálati kötelmekkel nem összefüggőnek minősítette a FÜV kivonatra és az NRSZH szakvéleményére alapítottnan.
- [4] A másodfokú hatóságként eljáró Honvédelmi Miniszter a 2012. június 27. napján kelt ... számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, megállapítva, hogy a MH Honvédkórház Egészségügyi Hatósági és Haderővédelmi Igazgatóság Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálat (továbbiakban: Szolgálat) ... nyilvántartási számú és 2012. május 14. napján kelt szakvéleménye alapján a felperes egészségkárosodásáért felelős emocionális háttérű többszörös agyi infarktus nem hozható közvetlen összefüggésbe a szolgálatteljesítéssel. Hivatkozott a határozat a hivatásos és szerződéses katonai szolgálatra, valamint a katonai oktatási intézményi tanulmányokra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság elbírálásáról, továbbá az egészségügyi szabadság és szolgálatmentesség és a csökkentett napi szolgálati idő engedélyezésének szabályairól szóló 7/2006. (III.21.) HM rendelet (továbbiakban: HMr.) 1. számú melléklet 088. e) pontjára, amely szerint verőeres rögösödés és embólia esetén a katonai kötelmekkel való összefüggés nem ismerhető el. Mindezek alapján megállapításra került, hogy felperes betegsége szolgálati kötelmekkel nem összefüggőnek minősült az NRSZH és a Szolgálat szakvéleményei alapján. A szakvélemények egymással megegyezően foglalkozási egészségkárosodást nem véleményeztek.
- [5] A felperes kereseti kérelmében kérte az első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését és annak megállapítását, hogy betegsége, illetve egészségkárosodása foglalkozási jellegű, a

katonai kötelmekkel összefüggő. A felperes kereseti kérelmében hivatkozott arra, hogy a sivatagi forráság, a sokszor elviselhetetlen meleg, kiegészülve a hosszú idejű tartós fizikai megterheléssel, a szálló portól megnehezített légzéssel olyan folyadékhiányos állapothoz vezetett, amely elősegítette a rögösödés kialakulását. A felperes előadta, hogy hat napon át élt a stroke tüneteivel, a tünetek jelentkezésekor azonnal a tábori egészségügyi szolgálathoz fordult és a panaszait a parancsnokának is jelentette. Katonai szolgálatra való alkalmatlansága alapvető oka, hogy az afganisztáni háborús körülmények között fegyveres szolgálat sajátosságaiból, a szolgálat körülményeiből fakadóan lényegesen később kapta meg azt az egészségügyi ellátást, amit az állapota indokolt volna és ami megakadályozhatta volna a visszafordíthatatlan agykárosodást.

- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte határozataiban foglalt jogi és ténybeli indokait fenntartva. Az alperes kiemelte, hogy felperes betegsége szolgálati kötelmekkel nem összefüggő a beszerzett szakvélemények alapján és a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével nem minősíthető foglalkozási egészségkárosodásnak. Ellenkérelmében az alperes hivatkozott a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonainak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény (továbbiakban: Hjt.) 201. § (1) és (3) bekezdése, a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban: Ebtv.) 52. § (3) bekezdése, a HMr. 1. számú melléklete, a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjainak nyugellátásának, a szerződéses katonák rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugellátásának, valamint a hivatásos és szerződéses katonák baleseti járadékának részletes szabályairól szóló 8/2002. (II.15.) HM rendelet, valamint a Magyar Honvédség feladatával kapcsolatos közegészségügyi, járványügyi követelményekről, azok ellátásának, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról való együttműködés rendjéről szóló 21/2003. (VI.24.) HM-ESzCsm rendelet rendelkezéseire.

Az elsőfokú ítélet

- [7] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével a Honvédelmi Miniszter 2012. június 27. napján kelt ... számú másodfokú határozatát - az alperes 2012. március 8. napján kelt ... számú elsőfokú határozatára is kiterjedően - hatályon kívül helyezte és az alperest új határozat hozatalára kötelezte. A bíróság tényként állapította meg, hogy a Honvéd Kórházban a felperest 2011. március 23-tól március 29-ig Hypertonia miatt kezelték, organikus neurológiai gócjelet nem észleltek, a koponya CT és az EEG vizsgálat kóros eltérést nem mutatott. Gyógyszeres kezelés hatására a felperes vérnyomása csökkent és panaszmentessé vált. A felperes 2011. május 16-án jelentkezett az Alkalmasságvizsgáló Intézetben külszolgálat kimenő vizsgálatra. A

vizsgálat megkezdése előtt kitöltendő dokumentumban a szív- és érrendszeri, magas vérnyomás betegséggel kezelés, valamint a rendszeres gyógyszeresedés kérdésekre nemleges választ adott és aláírta, hogy eltitkolt betegsége nincs és az alapellátás orvosa sem jelölt meg megbetegedést. A bíróság rögzítette, hogy a felperes 2011. június 8-án „külföldi szolgálatra alkalmas” minősítést kapott.

- [8] 2011. november 24. napján rögzítésre kerültek a felperes körülbelül három nappal korábban kezdődött panaszai, amelyet követően november 26-án felperest a ... működő kórházba szállították, ahol november 27-én a koponya CT alapján infarktus celebri és Hypertonia megbetegedést diagnosztizáltak.
- [9] A bíróság a perben beszerzett szakvéleményeket aggálytalannak értékelte és azokat ítélezése alapjául elfogadta. A szakvélemények alapján a bíróság megállapította, hogy a felperesnél a „2011. november 24-ét megelőző napokban létrejött agyi infarktus kialakulásában szerepet játszott a vénás rendszerbeli vérrögképződés, amely az afganisztáni klíma és a hivatásos katonai szolgálattal járó igénybevétel következtében alakult ki. Önmagában a szélsőségesen meleg és száraz klíma az ebből adódó dehidráció, az ennek következtében kialakuló stressz vérrögösödést okozhat és a stressz miatt emelkedő vérnyomás a képződött vérrög leszakadásához vezet és így módon a vérrög bekerül a véráramlatba. Afganisztánban nagy hőség volt, a nappali és az éjszakai hőmérséklet között nagy volt az ingadozás, a nagy nappali hőség miatt folyamatos vízhiány és ennek következtében stresszhelyzet állt fenn, mindez olyan területen, ahol harci tevékenység folyt. A felperes a tünetek jelentkezésétől számított 4,5 órán belül nem kért segítséget, így a hatásos rögzoldó kezelést nem kaphatta meg. A felperes magas vérnyomás betegsége az agyi infarktus kialakulásában sem kóroki, sem járulékos szerepet nem töltött be. A felperes megbetegedésében mintegy 20% részoki szereppel a vénás rendszerben keletkezett vérrög bírt, míg 80% részoki szereppel fejlődési rendellenességként kialakult korábban tünetmentes PFO vett abban részt. A felperes maradvány tünetet okozó agyi infarktusának kialakulásában részoki szerepet játszott az afganisztáni klíma és hivatásos katonai szolgálattal járó igénybevétel, de ezek a körülmények a kialakult betegséget nem hozhatták volna létre a felperes fejlődési rendellenességeként kialakult szívpitvari sövény hiánya nélkül.”
- [10] A bíróság megállapította, hogy a felperes megbetegedése a szolgálati kötelemekkel összefüggésben keletkezett, „részoki összefüggés áll fenn”. A bíróság nem osztotta a felperes álláspontját a késedelmes ellátás megtörténte tekintetében.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett a bíróság új

eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az alperes érvelése szerint a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból téves, iratellenes és jogszabálysértő következtetést vont le, az irányadó jogszabályi rendelkezéseket tévesen és jogszabálysértően, illetve egyáltalán nem alkalmazta. A felülvizsgálati érvelés szerint a bíróság a kirendelt szakértők megállapításait egyoldalúan, azok egyes részeit kiemelve, más részeit meg sem említve vette figyelembe, továbbá nem értékelte az alperes által csatolt bizonyítékokat és jogszabályi hivatkozásokat. Felülvizsgálati kérelmében alperes ismételten hivatkozott a HMr. 1. számú melléklet 088. e) pontjára, amely szerint a verőeres rögösödés és embólia esetében a katonai kötelemekkel való összefüggés nem ismerhető el, továbbá arra, hogy a felperes betegségét az NRSZH és a Szolgálat egyezően - a HMr. és egyéb jogszabályok figyelembevételével - szolgálati kötelemekkel nem összefüggőnek minősítette. Az alperes álláspontja szerint a bíróság saját ítéletbeli indokolásával is ellentmondásba keveredett. Sérelmezte az alperes, hogy a bíróság nem értékelte a szakértői vélemények azon megállapítását, mely szerint „elsősorban nem az afganisztáni klíma és szolgálati körülmények tehetők felelőssé felperesnél bekövetkezett oxigénhiányos agyi elhalásokért, hanem a 30 évig tartó dohányzás következtében kialakult érelmeszesedés vagy esetlegesen a nyitott szívpitvari sövény”. Az alperes kiemelte felülvizsgálati kérelmében, hogy felperes a külszolgalat előtti alkalmassági vizsgálaton a szükséges dokumentumokat nem megfelelően töltötte ki, mert amennyiben tájékoztatja a vizsgálatot végző orvost a magas vérnyomás betegségéről, a gyógyszereszedésről, a kórházi kezeléséről, akkor vizsgálat nélkül is „E” (Egészségi alkalmatlan) minősítést kapott volna, és külszolgalatra sem mehetett volna a HMr. 22. § (1) bekezdése rendelkezésére figyelemmel.

- [12] Az alperes érvelése szerint a bíróság a Pp.339/A. §-ába ütközően járt el a tényállás megállapítása és a következtetés levonása során, továbbá nem vette figyelembe az alkalmazandó jogszabályokat.
- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. A felperes hivatkozott arra, hogy a FÜV Bizottság az afganisztáni körülményeket nem ismerve döntött, és csak a betegség beazonosítása körében hivatkozott a HMr. 1. számú melléklet 088. pontjára. A felperes kifogásolta, hogy az alperes elmulasztotta elkészíteni a HMr. 30. § (3) bekezdés a) pontja szerinti Adatlapot, így a FÜV Bizottság az állományilletékes parancsnok véleményét ki sem kérve hozta meg döntését, mindezt úgy, hogy fél évvel korábban ugyanaz a bizottság minősítette külszolgalatra alkalmasnak. A felperes álláspontja szerint az alperes tévesen hivatkozott az NRSZH szakvéleményére, mint az elsőfokú határozatot megalapozó véleményre, mivel ez a szerv a katonai szolgálattal összefüggést nem vizsgálta, mert az nem is volt a feladata.
- [14] A felperes érvelése szerint a bíróság a szakvélemények és a

lefolytatott bizonyítás alapján hozta meg döntését. A felperes kiemelte, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértést nem jelölt meg, hanem a bíróság mérlegelő tevékenységét vitatta. E körben utalt a felperes a Pp. 206. § (1) bekezdése rendelkezésére és az annak értelmezésével kapcsolatos kúriai gyakorlatra. A felperes álláspontja szerint a bíróság a tényállást rögzítette, a bizonyítékokat értékelte, így a Pp. 206. § (1) bekezdése nem sérült. A bíróság az egybehangzó szakvélemények releváns megállapításait értékelte és indokolási kötelezettségének eleget téve hozta meg határozatát.

- [15] Hivatkozott felperes ... tanúvallomására és az alperesi feltételezésekre is. Kiemelte a felperes, hogy a jogerős ítéletből megállapítható, hogy az alperes nem tett eleget tényállás kivizsgálására irányuló kötelezettségének, nem vette figyelembe az afganisztáni speciális szolgálati körülményeket, figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes katonai szolgálatra való alkalmatlanságához vezető állapota annak is köszönhető, hogy felperes nem kapta meg referencia időn belül a szükséges kezeléseket, amely szintén az afganisztáni szolgálat sajátosságaira vezethető vissza.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.
- [17] A per tárgya az volt, hogy a nem vitásan fennálló felperesi egészségkárosodás, a felperes betegsége jellegénél fogva katonai kötelmekkel összefüggőnek minősül-e vagy sem.
- [18] A FÜV Bizottság a felperes 2012. január 30. napján megállapított megbetegedését szolgálati kötelmekkel nem összefüggőnek minősítette. Az első- és a másodfokon eljáró hatóságok a FÜV Bizottság és a Szolgálat határozataira, valamint az NRSZH 36%-os össz-szervezeti egészségkárosodást véleményező szakvéleményére alapították határozataikat. Az alperes hivatkozott a HMr. 1. számú melléklet 088 e) pontjára, mely szerint verőeres rögzösödés és embólia esetén a katonai kötelmekkel való összefüggés nem ismerhető el.
- [19] A bíróság téves jogi álláspontja folytán a HMr. mellőzésével (mely mellőzés indokát nem adta) szakértői bizonyítással kívánta tisztázni a tényállást, vagyis azt megállapítani, hogy a felperes megbetegedése az Afganisztánban teljesített katonai szolgálati kötelmekkel összefüggő-e vagy sem.
- [20] A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi CXV. törvény (továbbiakban: Hjt.) 201. § (1) bekezdése szerint az állomány tagja balesetének, betegségének vagy az ezek miatt bekövetkezett halálának a szolgálati kötelmekkel való összefüggését hivatalból kell vizsgálni. A (3) bekezdés rendelkezése szerint a balesetnek, betegségnek a szolgálati kötelmekkel való összefüggéséről a miniszter által kijelölt szerv indokolt határozatban dönt (minősítő határozat). Az (5) bekezdés rendezi a minősítési határozat elleni jogorvoslat lehetőségét.

- [21] A Hjt. XXIII. fejezete tartalmazza a felhatalmazásokat, amelyek között a 287. § (2) bekezdése felhatalmazást ad a miniszternek, hogy rendeletben szabályozza (...)
- c) a katonai szolgálathoz, valamint egyes beosztásokhoz kapcsolódó szakmai, egészségi, pszichikai, fizikai alkalmassági követelményeket (...)
- d) az egészségi, pszichikai, fizikai alkalmassági követelmények felmérésének szabályait (...)
- h) a nyugellátásra, baleseti járadékra, továbbá a társadalombiztosítási szabályok szerinti ellátáson kívüli kiegészítő, térítéses szolgáltatásokat és az azokra jogosultak körét, a baleset, betegség, szolgálati kötelmekkel való összefüggésének megállapításával kapcsolatos eljárást, valamint a szolgáltatások térítésének szabályait (...)
- [22] Ezen felhatalmazás alapján került megalkotásra a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai nyugellátásának, a szerződéses katonák rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugellátásának, valamint a hivatásos és szerződéses katonák baleseti járadékának részletes szabályairól szóló 8/2002. (II.15.) HM rendelet, valamint a hivatásos és szerződéses katonai szolgálatra, valamint a katonai oktatási intézményi tanulmányokra való egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság elbírálásáról, továbbá az egészségügyi szabadság, a szolgálatmentesség és a csökkentett napi szolgálati idő engedélyezésének szabályairól szóló 7/2006. (III.21.) HM rendelet - mely utóbbit a katonai szolgálati kötelmekkel való összefüggés megállapítása körében az alperesnek alkalmaznia kellett -, valamint a Magyar Honvédség feladatával kapcsolatos közegészségügyi-járványügyi követelményekről, azok ellátásának, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálattal való együttműködésének rendjéről szóló 21/2003. (VI.24.) HM-ESzCsm együttes rendelet.
- [23] A HMr. szabályozza a katonai szolgálatra való alkalmasságot, részletesen taglalja az alkalmassági vizsgálat elvégzésének módját a külföldi katonai szolgálat teljesítése előtt és az alkalmassági minősítéseket. A HMr. Második része a katonai szolgálatra jelentkezés és a katonai alkalmassági fokozatának megállapítása főcím alatt II. fejezetben az egészségi alkalmasság, az egészségi alkalmassági követelmények és alkalmazásukkal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza. A 7. § (1) bekezdése szerint az egészségi alkalmasság minősítése az a) pont 1. mellékletet képező „táblázat és magyarázat a betegségek és fogyatékoságok egészségi alkalmassági fokozatának megállapításához” (a továbbiakban: táblázat) alapján, (...) történik. A táblázatban a betegségek és a fogyatékoságok felsorolása „a betegségek nemzetközi osztályozása” (BNO) kiadvány figyelembevételével történt. A táblázat rovatai az egészségi alkalmassági fokozatokat jelöli egészségileg alkalmas, egészségileg korlátozással alkalmas, egészségileg ideiglenes alkalmatlan, illetőleg egészségileg alkalmatlan megjelöléssel. A 7. § (6) bekezdése szerint a táblázat szakaszainak e) pontja az adott

betegség szolgálati kötelmekkel való összefüggésének a szakmai lehetőségét határozza meg.

A HMr. 1. számú melléklet 088 e) pontja szerint a verőeres vérrögösödés és embólia a külföldi szolgálatra jelentkező hivatásos állományú esetén szolgálati kötelmekkel való összefüggése nem ismerhető el.

[24] A bíróság helytállóan állapította meg, hogy a katonai kötelmekkel összefüggés eldöntése orvosi szakkérdés, azonban annak megítélése nem a perben kirendelt szakértők, hanem a fentebb hivatkozott jogszabályok által erre feljogosított szervezetek (FÜV Bizottság és Szolgálat) jogosult. A HMr. 1. számú melléklet 088 e) pontjában rögzítettekre figyelemmel a perben felülvizsgálni kért határozatok alapjául szolgáló szakvélemények egyezően állapították meg, hogy a felperes megbetegedése szolgálati kötelmekkel nem összefüggő.

[25] A felperes nem vitatta megbetegedése minősítését: verőeres rögösödés és embólia, ezért a bíróság akkor járt volna el helyesen, ha szakértői bizonyítás nélkül a HMr. 1. számú melléklet 088 e) pontjában foglaltak szem előtt tartásával - amely rendeletre és annak mellékletére az alperes az elsőfokú eljárás folyamán végig hivatkozott - a felperes keresetét elutasítja.

[26] Mindezen indokokra figyelemmel hozta meg a Kúria a döntését a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján és a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, a felperes keresetét elutasította.

Záró rész

[27] A felperes az alperes elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.

[28] A per tárgyi, illeték és költségmentes, ezért a felmerült elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárás illetékét a Tny. 81. §-a szerint a magyar állam viseli.

[29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp. 274. § (1) bekezdés).

Budapest, 2016. június 8.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő